

uitspraak

RECHTBANK AMSTERDAM

Bestuursrecht

zaaknummers: AMS 22/1033 en AMS 21/5573 V

uitspraak van de voorzieningenrechter van 21 maart 2022 op het verzet en het verzoek om voorlopige voorziening van

de Minister van Defensie, te 's-Gravenhage, verzoeker en opposant, hierna: de minister (gemachtigde: mr. E.C. Pietermaat).

Als belanghebbende heeft aan het geding deelgenomen: **GS Magenta B.V., handelende onder de naam GeenStijl**, te Amsterdam, hierna: GeenStijl (gemachtigde: mr. A.A. Loonstein).

Procesverloop

GeenStijl heeft op 17 november 2021 bij deze rechtbank beroep ingesteld tegen het niet tijdig nemen van een besluit op haar verzoek om informatie op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

In de uitspraak van 28 januari 2022¹ heeft de rechtbank dat beroep gegrond verklaard en de minister opgedragen binnen veertien dagen na verzending van de uitspraak een besluit op het Wob-verzoek te nemen met oplegging van een dwangsom als de minister die termijn overschrijdt.

De minister heeft tegen deze uitspraak verzet gedaan (de aangevallen uitspraak). Hij heeft verder de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 7 maart 2022. De minister heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde, bijgestaan door R. Stap. Namens GeenStijl is haar gemachtigde en B. Nijman verschenen.

Overwegingen

Wat is er gebeurd?

1. GeenStijl heeft op 30 augustus 2021 met het Wob-verzoek de minister verzocht om correspondentie en stukken openbaar te maken over de toenmalige veiligheidssituatie in Afghanistan en de evacuaties die daarop volgden.
2. Omdat de minister niet tijdig op dit verzoek heeft besloten, heeft GeenStijl de minister in gebreke gesteld. Omdat de minister hierna ook geen besluit nam, heeft GeenStijl beroep

¹ ECLI:NL:RBAMS:2022:288.

bij de rechtbank ingesteld tegen het niet tijdig nemen van dat besluit. De minister heeft daarop bij de rechtbank een verweerschrift ingediend.

3. De rechtbank heeft zonder zitting uitspraak gedaan op het beroep. In de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank met partijen vastgesteld dat de beslistermijn was overschreden, zodat het beroep gegrond was.

De rechtbank heeft de minister vervolgens opgedragen om binnen veertien dagen na verzending van de uitspraak te beslissen op het Wob-verzoek. Volgens de rechtbank is namelijk wel sprake van bijzondere omstandigheden die een langere beslistermijn rechtvaardigen dan de wettelijk bepaalde twee weken. Maar omdat de minister niet kenbaar had gemaakt wanneer hij wel zal beslissen en de minister al bijna vijf maanden tijd had om te beslissen, is de rechtbank van oordeel dat de minister nog veertien dagen de tijd heeft op het volledige verzoek van GeenStijl te beslissen. De rechtbank heeft hieraan een dwangsom verbonden van € 100,- per dag met een maximum van € 15.000,- als de minister deze termijn overschrijdt.

Het verzet en het verzoek om een voorlopige voorziening

4. De minister is in verzet gekomen tegen deze uitspraak. Volgens hem is een beslistermijn van veertien dagen onhaalbaar. De rechtbank had met de gegeven toelichting in het verweerschrift dat dit een lastig Wob-verzoek was niet kunnen oordelen dat – kort gezegd – geen zitting nodig was.

5. Verder heeft de minister verzocht om een voorlopige voorziening te treffen, die inhoudt dat de aangevallen uitspraak wordt geschorst totdat op het verzet is besloten, om zo het verbeuren van de dwangsom te beperken. Volgens de minister is het haalbaar om in juni 2022 te beslissen.

Kan verzocht worden om een voorlopige voorziening in een verzetsprocedure ?

6. GeenStijl betoogt dat in een verzetsprocedure geen voorlopige voorziening mogelijk is, omdat de Algemene wet bestuursrecht (Awb) daar – kort gezegd – niet in voorziet.

7. Het is juist dat in artikel 8:81 van de Awb, waar beschreven staat wanneer een voorlopige voorziening getroffen kan worden, niet de verzetsprocedure is genoemd. Daartegenover staat dat de insteek van verzet is om de beroepsprocedure te heropenen en in een beroepsprocedure kan wel een voorlopige voorziening worden getroffen. Verder wordt een uitspraak op een beroep tegen het niet tijdig beslissen waartegen verzet is gedaan, op grond van artikel 8:55e, tweede lid, van de Awb niet geschorst door het doen van verzet, terwijl door die uitspraak de nodige rechtsgevolgen intreden. Dat betekent dat in een procedure als deze een mogelijkheid moet bestaan om een voorlopige voorziening te treffen, indien onverwijlde spoed dat vereist, gelet op de betrokken belangen.

8. Hieruit volgt dat de voorlopige voorzieningenrechter bevoegd is om te oordelen over de gevraagde voorziening, maar ook over het verzet. Na afloop van de zitting is de voorzieningenrechter namelijk tot de conclusie gekomen dat nader onderzoek niet kan bijdragen aan de beoordeling van het verzet. De voorzieningenrechter doet daarom op grond van artikel 8:86 van de Awb niet alleen uitspraak op het verzoek om voorlopige voorziening, maar ook op het verzet.

Wat moet de voorzieningenrechter toetsen in dit verzet ?

9. In een verzetszaak beoordeelt de rechter uitsluitend of deze rechtbank uitspraak kon doen zonder het houden van een zitting. In de wettelijke termen van de Awb: kon deze rechtbank terecht tot vereenvoudigde behandeling overgaan als bedoeld in artikel 8:54 en 8:55 van de Awb en daardoor het onderzoek sluiten zonder een zitting te houden.

10. De uitspraak waartegen verzet is gedaan, is een uitspraak op een beroep tegen het niet tijdig beslissen. Het procesrecht bij een beroep tegen het niet tijdig beslissen is opgenomen in afdeling 8.2.4a van de Awb, getiteld: "Beroep bij niet tijdig handelen". In artikel 8:55b van deze afdeling is bepaald dat – kort gezegd – uitspraak wordt gedaan zonder het houden van een zitting, tenzij de rechter een onderzoek op de zitting nodig acht. Dit is dus omgekeerd aan de normale beroepsprocedure, waarbij het uitgangspunt is dat in beginsel een zitting wordt gehouden.

11. Dat betekent dus dat een beroep tegen het niet tijdig beslissen in beginsel alleen op de schriftelijke stukken wordt beoordeeld, tenzij uit die stukken blijkt dat een zitting nodig is. De voorzieningenrechter moet in deze zaak dus beoordelen of deze rechtbank terecht tot de conclusie is gekomen dat op basis van de schriftelijke stukken uitspraak kon worden gedaan, meer specifiek, dat de ingediende stukken geen aanleiding gaven om toch een zitting te houden.

Was een zitting nodig ?

12. Het verzet spitst zich toe op de vraag of voor het bepalen van beslistermijn die de minister nog krijgt, een zitting nodig was. Want dat de minister te laat met beslissen was, is geen punt van geschil.

13. Uit artikel 8:55d van de Awb volgt dat als de minister te laat is met zijn besluit en in de tussentijd nog steeds geen besluit heeft genomen, de rechtbank een beslistermijn van twee weken moet opleggen, tenzij sprake is van bijzondere gevallen. In dat geval kan de rechtbank een andere termijn stellen. Hieruit volgt dat het aan de minister was om in het beroep tegen het niet tijdig beslissen – schriftelijk – te stellen en te onderbouwen dat de rechtbank een andere, langere beslistermijn moet opleggen omdat sprake is van een bijzonder geval.

14. Het enige stuk dat de minister in het beroep tegen het niet tijdig beslissen heeft ingebracht, is het verweerschrift. Uit het verweerschrift van 2 december 2021 volgt dat volgens de minister sprake is van een uitzonderlijk, zeer omvangrijk en complex dossier dat hoog gevoelig is en veel werk en tijd vergt vanwege de zeer omvangrijke hoeveelheid documenten. Het ministerie heeft hiervoor extra capaciteit en middelen vrijgemaakt. Verder staat in het verweerschrift: *"Ik vraag tegen deze achtergrond uw begrip voor het feit dat het helaas niet is gelukt om binnen de beslistermijn een besluit op het verzoek te nemen. Naar verwachting zal het besluit binnen afzienbare termijn worden genomen."*

15. De voorzieningenrechter is van oordeel dat dit verweerschrift deze rechtbank geen aanleiding hoefde te geven om toch een zitting te houden. Daarvoor heeft de minister te algemeen weergegeven waartegen hij aanliep bij het niet tijdig kunnen beslissen op het Wob-verzoek. Hoogstens valt uit het verweerschrift op te maken dat sprake was van een bijzonder geval, zoals ook in de aangevallen uitspraak is geoordeeld. Maar het verweerschrift was niet concreet genoeg om ook aanleiding te zien om een zitting te houden voor het bepalen van

een nadere beslistermijn. De minister stelde immers zelf dat extra capaciteit en middelen zijn ingezet en binnen afzienbare tijd een besluit wordt verwacht. Zoals deze rechtbank verder in de aangevallen uitspraak al oordeelde, was al vijf maanden verstreken en had de minister ook niet een hint gegeven wanneer het voor hem wel realistisch was om op het Wob-verzoek te beslissen.

16. Op basis van de ingediende stukken bestond dus geen aanleiding om een zitting te houden voor het bepalen van de beslistermijn.

17. Verder bestaat geen aanleiding om de nadere gegeven toelichting op de zitting van de voorzieningenrechter mee te nemen. De minister is namelijk te laat in de procedures met deze onderbouwing gekomen. Zoals onder 13 bepaald, had de minister dit – schriftelijk – aan moeten dragen in het verweerschrift in de procedure van het beroep tegen het niet tijdig beslissen. Verzet is niet bedoeld om een gebrek in de eerdere procedure te herstellen.

Conclusie

18. In wat de minister heeft aangevoerd, ziet de voorzieningenrechter dus geen aanleiding anders te oordelen dan in de uitspraak van 28 januari 2022. Het verzet is ongegrond. Dat betekent dat de aangevallen uitspraak in stand blijft.

19. Omdat het verzet ongegrond is, is er geen aanleiding om een voorlopige voorziening te treffen.

20. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De voorzieningenrechter:

- verklaart het verzet ongegrond;
- wijst het verzoek om voorlopige voorziening af.

Deze uitspraak is gedaan door mr. E.J. Otten, voorzieningenrechter, in aanwezigheid van J.P. Braam, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 21 maart 2022.

griffier

voorzieningenrechter

Afschrift verzonden aan partijen op:

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak staat geen rechtsmiddel open.